

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2026/12744-1

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 01.10.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	34/2026	09.10.2026

Besøksforvaltningsstrategi for Grane kommune 2026 – 2030

Forvalters tilrådning:

Børgefjell nasjonalparkstyre tar utkast til besøksforvaltningsstrategi for Grane nasjonalparkkommune 2026–2030 til orientering. De faglige innspillene fra den administrative gjennomgangen er i stor grad fulgt opp, og strategien vurderes å gi et godt grunnlag for videre samarbeid om besøksforvaltningen.

Der Børgefjell nasjonalparkstyre er oppført som samarbeidspartner for konkrete tiltak, skal styrets rolle og eventuelle bidrag avklares særskilt før gjennomføring. Oppføring som samarbeidspartner innebærer ikke i seg selv en forpliktelse til finansiering, gjennomføring eller drift.

For Tomasvatnet legges den pågående mulighetsstudien til grunn for vurdering av videre tiltak.

Saksopplysninger

Grane kommune har utarbeidet forslag til besøksforvaltningsstrategi for perioden 2026–2030. Strategien skal gi kommunen en samlet retning for hvordan besøk og ferdsel skal håndteres, hvor det kan tilrettelegges for besøk, hvor ferdsel bør styres, og hvilke områder som bør skjermes mot økt ferdsel og ny tilrettelegging.

Forslaget er ikke sendt på formell høring, men er oversendt Børgefjell nasjonalparkstyre for innspill før strategien legges fram for behandling i Grane kommunestyre. I forbindelse med forberedelsen av saken ble det gjennomført en administrativ gjennomgang av utkastet. Det ble samtidig utarbeidet et foreløpig saksframlegg med faglige vurderinger og mulige innspill til strategien, som ble delt med Grane kommune før styrebehandlingen.

På bakgrunn av den administrative gjennomgangen og den foreløpige tilbakemeldingen fra forvalter har Grane kommune gjort administrative justeringer i utkastet. Flere av forholdene som ble løftet fram er dermed allerede innarbeidet eller tydeliggjort før saken behandles av nasjonalparkstyret. Det justerte utkastet legges derfor til grunn for saksframlegget og forvalters tilrådning.

Grane kommune er nasjonalparkkommune og har tilknytning til både Børgefjell og Lomsdal-Visten nasjonalparker. Kommunen har store natur- og utmarksområder, viktige arealer for reindrift og gode muligheter for natur- og kulturbaserte opplevelser. Strategien bygger på at besøksforvaltningen skal balansere hensynet til natur- og kulturverdier, lokalbefolkning og andre brukere, gode besøksopplevelser og lokal verdiskaping.

Behovet for aktiv besøksforvaltning må ses i sammenheng med utviklingen i ferdsel og naturbasert reiseliv. Uten tilstrekkelig kunnskap, styring og tilrettelegging kan økt ferdsel blant annet føre til slitasje på naturverdier, forstyrrelser for reindriften, utfordringer med parkering og camping og konflikter med grunneiere og lokalbefolkning.

Besøksutviklingen påvirkes også av forhold som i liten grad kan styres lokalt. Klimaendringer, endrede reisemønstre og internasjonal uro kan påvirke etterspørselen etter naturbaserte reisemål. Økt interesse for kjøligere reisemål og naturbaserte opplevelser kan over tid få betydning for besøksutviklingen i Grane og nasjonalparkene. Dette understreker behovet for å arbeide langsiktig og være i forkant av endringer i besøkstall og ferdselsmønstre.

Det er svært positivt at Grane kommune arbeider aktivt og helhetlig med besøksforvaltning, og at nasjonalparkene og nasjonalparkforvaltningen involveres i arbeidet. Særlig positivt er det at besøksforvaltningen kobles til rulleringen av kommuneplanens arealdel 2026–2046. Besøksforvaltningen inngår dermed i kommunens langsiktige arealplanlegging, samtidig som prinsipper fra besøksstrategiene for Børgefjell og Lomsdal-Visten kan forankres tydeligere i kommunens egne planer.

Et sentralt prinsipp i strategien er at besøksforvaltning ikke innebærer et generelt mål om økt ferdsel. Besøk skal styres mot områder som tåler bruk og hvor bruk er ønskelig, samtidig som sårbare områder og viktige interesser skjermes. På overordnet nivå er det godt samsvar mellom denne tilnærmingen og besøksstrategien for Børgefjell, hvor bevaring av nasjonalparkens villmarkspreget og lave grad av fysisk tilrettelegging står sentralt. Besøksrettet tilrettelegging og lokal verdiskaping skal i hovedsak utvikles ved innfallsportene, i randsonene og utenfor nasjonalparken.

Dette kommer særlig til uttrykk ved Tomasvatnet og Simskardet. Tomasvatnet er en etablert innfallsport til Børgefjell, og Grane kommune og Børgefjell nasjonalparkstyre arbeider med en mulighetsstudie for området. Eventuell utvikling skal først og fremst bidra til å håndtere og kanalisere eksisterende ferdsel og ikke stimulere til økt ferdsel inn i sårbare områder. Simskardet er allerede en etablert innfallsport hvor kommunen, nasjonalparkforvaltningen og Statskog har erfaring med samarbeid og avklaring av eierskap, drift og vedlikehold.

I den administrative gjennomgangen ble det pekt på at kommunikasjon var mindre konkretisert enn den fysiske tilretteleggingen. I det justerte utkastet er kommunikasjon tydeliggjort som virkemiddel i besøksforvaltningen. Informasjon, skilting og digitale kanaler skal bidra til å lede besøkende mot områder som tåler ferdsel, samtidig som det skal utvises tilbakeholdenhet med profilering av sårbare områder. Utarbeidelse av kommunikasjonsplan er også tatt inn i tiltaksplanen. Dette vurderes som en klar styrking av strategien.

Det ble også pekt på behovet for mer systematisk kunnskapsinnhenting og evaluering. Dette er fulgt opp gjennom en tydeligere vektlegging av kunnskapsbasert og adaptiv besøksforvaltning. Utviklingen i besøksvolum og ferdselsmønstre skal følges over tid, slik at effekten av gjennomførte tiltak kan vurderes og besøksforvaltningen justeres ved behov. Systematisk kunnskapsinnhenting og evaluering er også tatt inn i tiltaksplanen.

Sammenhengen mellom kulturminner og besøksforvaltning er tydeliggjort. Kommunens kulturminneplan inneholder flere tiltak knyttet til kulturminner, historiske ferdselsårer, skilting, stier og formidling. I det justerte utkastet ses kulturminnearbeidet i større grad i sammenheng med besøksforvaltningen og kommuneplanens arealdel. Besøksforvaltningsstrategien trenger ikke gjenta tiltakene i kulturminneplanen, men kan bidra til at besøksmål, ferdselsstyring, formidling og prioriteringer ses i sammenheng.

Dette er særlig relevant for Laupskardet, Storvegskardet og Tøymuskardet. Ferdselsårene har historisk betydning, men brukes i begrenset grad av besøkende til Børgefjell og er ikke naturlige som egne innfallsporter til nasjonalparken. De har likevel en selvstendig natur- og kulturhistorisk verdi og kan gjennom tilrettelegging og formidling utvikles som lokale opplevelser uten at formålet er å øke ferdselen inn i nasjonalparken.

Villmarksveiens betydning ble også løftet fram i den administrative gjennomgangen. Flere av tiltakene i Fiplingdalen ligger langs eller har tilknytning til Villmarksveien, samtidig som det gjennom tidligere arbeid er etablert besøksrettede tiltak langs reiseruten. I det justerte utkastet er det tatt inn tiltak for å avklare Villmarksveiens rolle, eksisterende tiltak og driftsansvar. Dette vurderes som en god oppfølging, fordi tidligere investeringer og eksisterende tilrettelegging dermed kan ses i sammenheng med nye tiltak og besøksmål.

Laksvollen var i liten grad synliggjort i det første utkastet. Grane kommune har over tid arbeidet med området som informasjons- og formidlingspunkt, og begge nasjonalparkene er representert der. Det har også vært arbeidet med muligheten for et framtidig besøkscenter. I det justerte utkastet er videreutvikling av Laksvollen som informasjons- og formidlingspunkt og det langsiktige arbeidet med et mulig besøkscenter tydeliggjort. Dette gir Laksvollen en mer naturlig plass i den samlede besøksforvaltningen.

I den administrative gjennomgangen ble det også foreslått å innarbeide videreføring av den påbegynte prosessen fram mot Merket for Bærekraftig reisemål. Grane kommune har tidligere deltatt i dette arbeidet sammen med Vefsn og Hattfjelldal kommuner, med Vefsna regionalpark som sekretariat. Arbeidet kom så langt at det var klart for å søke om godkjenning. Som følge av at Vefsna regionalpark opphører, har arbeidet stoppet opp. Det er så langt ikke avklart hvilken aktør som eventuelt kan overta ansvaret for å videreføre arbeidet. Det mangler også en avklaring av organisering og finansiering av den langsiktige oppfølgingen som kreves etter en eventuell godkjenning. Videreføring av arbeidet med Merket for Bærekraftig reisemål er nå innarbeidet i det justerte utkastet.

Reindrift er fortsatt et gjennomgående hensyn i strategien. Kommunen skiller mellom områder hvor ferdselen kan økes, områder hvor eksisterende ferdsel bør kanaliseres, og områder hvor tilrettelegging og markedsføring bør begrenses. Tidlig dialog med reindriften er framhevet der tiltak kan påvirke viktige reindriftsarealer. Dette harmonerer godt med prinsippene i besøksstrategien for Børgefjell.

Strategien legger også stor vekt på langsiktig drift og vedlikehold. Nye stier, besøksmål og installasjoner bør ikke etableres uten at ansvar for oppfølging er avklart. Det er positivt at besøksforvaltningen dermed ikke bare omfatter etablering av nye tiltak, men også langsiktig drift og eksisterende tilrettelegging.

En problemstilling som fortsatt må avklares ved gjennomføring av konkrete tiltak, er Børgefjell nasjonalparkstyres rolle som samarbeidspartner. Nasjonalparkstyret er oppført sammen med Grane kommune og andre aktører ved enkelte tiltak. Dette sier ikke i seg selv noe om hvilket faglig, praktisk eller økonomisk ansvar nasjonalparkstyret skal ha.

Samarbeid mellom Grane kommune og Børgefjell nasjonalparkstyre er naturlig og ønskelig, men oppfølging som samarbeidspartner innebærer ikke en forhåndsforpliktelse til finansiering, gjennomføring eller framtidig drift. Nasjonalparkstyrets rolle og eventuelle bidrag må avklares for det enkelte tiltak før gjennomføring.

Samlet vurderes det justerte utkastet som styrket gjennom de administrative endringene som er gjort etter den administrative gjennomgangen. De fleste forholdene som ble løftet fram er nå

innarbeidet eller tydeliggjort. Dette gjelder særlig kommunikasjon, kunnskapsinnhenting og evaluering, kulturminner, Villmarksveien, Laksvollen og videreføring av arbeidet med Merket for Bærekraftig reisemål.

Proessen viser samtidig verdien av tidlig dialog mellom nasjonalparkkommunen og nasjonalparkforvaltningen. Det justerte utkastet vurderes å gi et godt grunnlag for Grane kommunes videre arbeid med besøksforvaltning og for fortsatt samarbeid med Børgefjell nasjonalparkstyre.

Vedlegg:

- Utkast til besøksforvaltningsstrategi for Grane kommune 2026 – 2030

Besøksforvaltningsstrategi for 2026 – 2030

Bilde 1: Mer enn 13.000 gjester har raftet ned Auster-Vefsna med lokale RiverNorth AS. Foto: Mariann Sæther

Innhold

1.0 Innledning	2
2.0 Informasjon om Grane kommune	3

2.1 Befolkning og bosettingsmønster	3
2.2 Areal og geografiske forhold	4
2.3 Næringsstruktur og sysselsetting	4
2.4 Bosetting, fritidsbebyggelse og samfunnsstruktur.....	4
2.5 Relevans for besøksforvaltning.....	5
3.0 Overordnet mål	5
4.0 Prinsipper for besøksforvaltning	6
4.1 Ta vare på naturgrunnlaget.....	6
4.2 Skape gode og trygge opplevelser.....	6
4.3 Ivareta lokalsamfunn og livskvalitet.....	6
4.4 Styrke lokal verdiskaping	6
4.5 Styre ferdsel gjennom kunnskap og tiltak	7
4.7 Kommunikasjon.....	7
4.8 Prinsipper for drift og vedlikehold	7
4.9 Kunnskapsbasert og adaptiv besøksforvaltning.....	8
4.9 Kulturminner som del av besøksforvaltningen	8
5.0 Hovedutfordringer i planperioden	9
6.0 Soner for besøksforvaltning.....	12
Sone 1 – Trofors	12
Sone 2 – Majavatn/Tomasvatn	13
Sone 3 – Grane og Haustreisdalen.....	13
Sone 4 - Fiplingdal	14
Sone 5 – Svenningdal og Tosenfjellet.....	14
Sone 6 – Auster-Vefsna	15
Tiltak 2026 - 2030	15

1.0 Innledning

Grane kommune har store natur- og kulturverdier, og naturen er en viktig del av kommunens identitet, næringsgrunnlag og attraktivitet. Som nasjonalparkkommune, med tilknytning til både Børgefjell og Lomsdal-Visten nasjonalparker og med Vefsnavassdraget som en sentral natur- og næringsressurs, har kommunen både et ansvar og en mulighet til å legge til rette for en bærekraftig utvikling av friluftsliv og naturbasert reiseliv. Samtidig gir økt ferdsel og besøk nye utfordringer knyttet til blant annet naturverdier, reindrift, lokal bruk, infrastruktur og arealforvaltning.

Besøksforvaltning er et verktøy for langsiktig og helhetlig planlegging, der kunnskap brukes til å legge til rette for og styre ferdsel etter definerte mål. Natur- og kulturverdiene skal være grunnlaget for utviklingen og tillegges størst vekt, samtidig som allemannsretten, gode og trygge opplevelser, livskraftige lokalsamfunn og lokal verdiskaping skal ivaretas. For Grane betyr dette ikke nødvendigvis å legge til rette for økt ferdsel overalt, men å styre besøk mot områder som tåler og hvor man ønsker økt bruk, samtidig som sårbare områder og viktige lokale interesser skjermes.

Arbeidet er tett knyttet til rulleringen av kommuneplanens arealdel 2026–2046.

Planprogrammet sier at Grane skal utvikle en egen bærekraftig besøksforvaltningsstrategi som nasjonalparkkommune, og peker blant annet på bærekraftig forvaltning av Laksforsen, videreutvikling av innfallsportene til nasjonalparkene, tilrettelegging langs Vefsnavassdraget og hensynet til naturmangfold, reindrift og lokal næringsutvikling. Besøksforvaltningsplanen skal bidra med kunnskap og prioriteringer som kan følges opp gjennom kommunens arealplanlegging og øvrige utviklingsarbeid.

Planen skal dermed gi Grane kommune en felles retning for hvor besøk og ferdsel skal tilrettelegges og stimuleres, hvor ferdsel bør styres eller begrenses, og hvilke tiltak som er nødvendige for å oppnå dette.

2.0 Informasjon om Grane kommune

Grane kommune ligger sør på Helgeland i Nordland fylke, med Trofors som administrasjonssenter. Kommunen er geografisk stor og spredt befolket, med store sammenhengende natur- og utmarksområder. Dette gir særlige forutsetninger for bosetting, næringsutvikling, friluftsliv og besøksforvaltning.

2.1 Befolkning og bosettingsmønster

Grane hadde 1 409 innbyggere i 2. kvartal 2026. Befolkningstettheten er om lag 1 innbygger per km², og kommunen er dermed svært spredt befolket. I 2025 bodde 60 prosent av befolkningen i tettsted, mens den øvrige befolkningen er bosatt i grender og spredtbygde områder.

Kommunen har over tid hatt utfordringer knyttet til befolkningsnedgang og en aldrende befolkning. SSBs befolkningsframskriving viser 1 394 innbyggere i 2030 og 1 384 innbyggere i 2050. I 2025 ble det født 5 barn i kommunen, mens 19 personer døde. Nettoflyttingen var samme år -1 person. Befolkningsutviklingen understreker betydningen av å utvikle attraktive og livskraftige lokalsamfunn, og av å se besøksforvaltning og reiselivsutvikling i sammenheng med kommunens øvrige samfunns- og næringsutvikling.

2.2 Areal og geografiske forhold

Grane kommune har et areal på om lag 2 000 km², samtidig som befolkningstettheten bare er om lag én innbygger per km². Store deler av kommunen består av fjell, skog, vassdrag og andre utmarksområder. Kommunen omfatter arealer knyttet til både Børgefjell og Lomsdal-Visten nasjonalparker, i tillegg til Vefsnavassdraget og en rekke naturreservater og viktige friluftsområder.

De store naturarealene er en viktig ressurs for både lokalbefolkningen, reindriften og naturbasert reiseliv. Samtidig innebærer store avstander og spredt bosetting utfordringer knyttet til blant annet infrastruktur, tilrettelegging, beredskap og styring av ferdsel.

Besøksforvaltningen må derfor differensieres mellom områder som tåler og hvor det er ønskelig med økt bruk, og områder der naturverdier, reindrift eller andre interesser tilsier at ferdselen bør begrenses eller styres.

2.3 Næringsstruktur og sysselsetting

Næringslivet i Grane er i stor grad knyttet til kommunens naturressurser og består blant annet av jord- og skogbruk, reindrift, bygg og anlegg, handel og tjenesteyting samt reiseliv og opplevelsesbaserte næringer. Arbeidsmarkedet er samtidig tett knyttet til omkringliggende kommuner. I 2025 pendlet 263 personer ut av Grane for å arbeide, mens 57 personer pendlet inn.

Naturbasert reiseliv har fått økende betydning, og kommunens natur- og kulturressurser gir potensial for videre utvikling. Dette gjelder blant annet aktivitet knyttet til nasjonalparkene, friluftsliv og den forventede videre utviklingen av fiske- og elveturisme langs Vefsnavassdraget. For besøksforvaltningen er det viktig at denne utviklingen skjer på en måte som ivaretar naturgrunnlaget og andre arealinteresser, samtidig som en størst mulig del av verdiskapingen kommer lokalsamfunnet til gode.

2.4 Bosetting, fritidsbebyggelse og samfunnsstruktur

Grane har et bosettingsmønster der Trofors fungerer som kommunesenter, mens en betydelig del av befolkningen bor i mindre grender og spredtbygde områder. 18,6 prosent av innbyggerne bodde på en landbrukseiendom i 2025, noe som illustrerer landbrukets og distriktsbosettingens betydning for kommunen.

Kommunen har samtidig en omfattende fritidsbebyggelse. SSB registrerer 738 hytter og fritidsbygg i Grane i 2026. Fritidsbefolkningen kommer i tillegg til andre besøkende og må

derfor inngå i vurderingen av samlet bruk og belastning på utfartsområder, veier, parkering, avfallsløsninger og annen infrastruktur.

2.5 Relevans for besøksforvaltning

Granes kombinasjon av store naturarealer, svært lav befolkningstetthet, spredt bosetting og et voksende naturbasert reiseliv gir både muligheter og utfordringer. Naturen er et viktig grunnlag for lokal identitet, friluftsliv, reindrift og næringsvirksomhet, samtidig som flere områder opplever eller kan få økt ferdsel. Besøksforvaltningen må derfor bidra til å styre ferdsel til områder som tåler økt bruk, skjerme sårbare områder og redusere konflikter mellom besøkende, lokalbefolkning, grunneiere, reindrift og andre brukerinteresser.

For en distriktskommune med forventet befolkningsnedgang er det samtidig viktig å utnytte mulighetene som følger av kommunens natur- og kulturressurser. En kunnskapsbasert besøksforvaltning kan bidra til lokal verdiskaping, arbeidsplasser og attraktive lokalsamfunn, samtidig som natur- og kulturgrunnlaget som besøk og næringsutvikling bygger på, ivaretas over tid.

3.0 Overordnet mål

Besøksforvaltningen i Grane kommune skal bidra til en helhetlig, bærekraftig og langsiktig utvikling av kommunen som nasjonalparkkommune, der økt ferdsel og turisme håndteres på en måte som ivaretar natur- og kulturverdier, sikrer gode opplevelser for besøkende, tar hensyn til lokalbefolkningens livskvalitet og styrker lokal verdiskaping. Dette bygger direkte på kommuneplanens samfunnsdel, som legger vekt på bærekraftig samfunns- og næringsutvikling, attraktivitet og tilhørighet.

Arbeidet med besøksforvaltning i Grane kommune må også ses i et langsiktig perspektiv, og dagens strategi bygger videre på et kunnskapsarbeid som har pågått over flere år. I 2025 deltok kommunens prosjektleder på et studium i bærekraftig besøksforvaltning ved NMBU. Som en del av studiet ble både Laksforsen og Grane nasjonalparkkommune som helhet brukt som utgangspunkt for oppgaver og faglige problemstillinger. Det ble gjennomført flere undersøkelser og innhentet kunnskap om blant annet besøk, ferdsel, lokalbefolkningens perspektiver og behovet for tilrettelegging og styring. Dette arbeidet har gitt et viktig faglig og kunnskapsmessig fundament for en bærekraftig besøksforvaltning. Strategien som nå utarbeides er dermed ikke et enkeltstående tiltak, men en videreføring av et langsiktig arbeid der kommunen systematisk bygger kunnskap, prøver ut metoder og bruker erfaringene til å utvikle en mer helhetlig og bærekraftig forvaltning av besøk i Grane nasjonalparkkommune.

4.0 Prinsipper for besøksforvaltning

4.1 Ta vare på naturgrunnlaget

Grane kommune skal sikre at økt ferdsel ikke fører til uakseptabel slitasje eller tap av naturverdier. Dette innebærer å styre ferdsel bort fra sårbare områder, redusere slitasje på særlig utsatte steder som Laksforsen og Simskardet og legge til rette for naturvennlig ferdsel i tråd med Miljødirektoratets prinsipper. Grane kommune følger besøksforvaltningsstrategiene i nasjonalparkene Lomsdal-Visten og Børgefjell, hvor definerte innfallsporter skal sikre at ferdsel foregår i områder som tåler dette. Dette støtter opp under samfunnsdelens fokus på bærekraft og ansvarlig forvaltning av naturressurser.

4.2 Skape gode og trygge opplevelser

Besøkende i Grane skal oppleve høy kvalitet, trygghet og tilgjengelighet. Dette innebærer blant annet å utvikle gode parkeringsløsninger og tydelig infrastruktur, å sikre trygg ferdsel ved populære attraksjoner, å tilby god informasjon og veiledning (digitalt og fysisk) og å tilrettelegge for ulike brukergrupper. Målet støtter samfunnsdelens ambisjon om å være en attraktiv kommune å besøke og bo i.

4.3 Ivareta lokalsamfunn og livskvalitet

Besøksforvaltningen skal bidra til at økt turisme oppleves som positiv for innbyggerne. Den skal redusere konflikter mellom besøkende og lokale brukere, sikre god trafikkavvikling og unngå uheldig parkering og vill-camping, involvere lokalbefolkning og grunneiere i planlegging og tiltak, samt å ivareta ro, trivsel og stedets egenart. Dette er i tråd med samfunnsdelens satsning på folkehelse, livsmestring og tilhørighet.

4.4 Styrke lokal verdiskaping

Besøksforvaltning skal legge til rette for bærekraftig næringsutvikling. Det betyr at kommunen aktivt skal hjelpe til med å utvikle reiselivstilbud basert på natur- og kulturressurser. Reindrift og samisk kultur skal styrkes, og næringsaktører som bruker elva som næringsgrunnlag skal også underbygges. Ellers skal delmålet bidra til helårige arbeidsplasser og aktivitet, og samarbeid med lokale aktører og næringsliv. Det skal i all hovedsak styrke Grane som nasjonalparkkommune og reisemål, noe som samsvarer med samfunnsdelens mål om positiv og bærekraftig næringsutvikling.

4.5 Styre ferdsel gjennom kunnskap og tiltak

Besøksforvaltningen skal være kunnskapsbasert og aktivt styrende. Dette innebærer å kartlegge besøksstrømmer og utfordringsområder, prioritere tiltak der presset er størst, bruke virkemidler som informasjon, fysisk tilrettelegging og regulering og dessuten skal forvaltningen evaluere og justere tiltak over tid. Dette følger Miljødirektoratets definisjon av besøksforvaltning som å styre bruken av områder slik at opplevelse og bevaring balanseres.

4.7 Kommunikasjon

Kommunikasjon skal brukes aktivt som et besøksforvaltningsverktøy. Grane kommune skal gjennom informasjon, skilting og digitale kanaler bidra til å lede besøkende mot områder som er tilrettelagt og tåler økt ferdsel, samtidig som det utvises tilbakeholdenhet med profilering av sårbare områder. Det skal utarbeides en kommunikasjonsplan som definerer målgrupper, budskap, kanalvalg og hvilke besøksmål kommunen aktivt ønsker å profilere.

4.8 Prinsipper for drift og vedlikehold

Et sentralt prinsipp i Grane kommunes besøksforvaltning bør være at tilrettelegging følges av et tydelig og langsiktig ansvar for drift og vedlikehold. Nye stier, besøksmål og installasjoner bør ikke etableres uten at det samtidig er avklart hvem som skal følge dem opp over tid. Der det er hensiktsmessig, bør kommunen inngå formelle og forutsigbare samarbeidsavtaler med lokale lag og foreninger. Aktører som Grane jeger- og fiskeforening og Stavassdalens Venner besitter både lokalkunnskap, kompetanse og engasjement som er verdifullt i besøksforvaltningen. Avtalene bør konkretisere oppgaver, ansvar og årlig godtgjørelse, for eksempel knyttet til vedlikehold av Gamle Stavassdalsveg, stier, fiskeplasser og tilrettelagte områder som Kråtjønna i Dempa. Slik kan kommunen bidra til kontinuitet og kvalitet, samtidig som midlene støtter opp under lokal frivillighet og eierskap til områdene.

Samtidig må kommunen erkjenne at besøksforvaltning også innebærer varige kommunale driftsoppgaver, og at nødvendige ressurser derfor må innarbeides i ordinære driftsbudsjetter og rutiner. Tromoan fangstanlegg, som er kommunens *Fotefar mot nord*, er et eksempel på et besøksmål der kommunalt ansvar for skjøtsel og ettersyn bør være tydelig definert.

Oppgaver som gressklipping langs adkomst og lysløype, renovasjon, kontroll av skilting og installasjoner og generelt ettersyn gjennom sommersesongen bør inngå i faste rutiner på tvers av relevante kommunale fagområder, blant annet teknisk og næring. Prinsippet bør være at kommunen ikke bare investerer i nye besøksmål, men også sikrer at eksisterende tilrettelegging holder god kvalitet over tid.

4.9 Kunnskapsbasert og adaptiv besøksforvaltning

Grane kommunes besøksforvaltning skal være kunnskapsbasert og utvikles over tid. Kommunen skal systematisk innhente kunnskap om besøksvolum, ferdselsmønstre, brukerbehov og konsekvenser for natur, reindrift og lokalsamfunn. Eksisterende ferdselstellinge, besøksundersøkelser og andre relevante datakilder skal benyttes for å følge utviklingen og evaluere effekten av gjennomførte tiltak. Tiltak skal kunne justeres dersom kunnskapsgrunnlaget viser at ferdselen utvikler seg annerledes enn forventet. Kommunikasjon skal brukes aktivt som virkemiddel for å lede besøkende til robuste og tilrettelagte områder og redusere oppmerksomheten rundt områder hvor økt ferdsel ikke er ønskelig.

Grane kommunes besøksforvaltning skal være kunnskapsbasert og utvikles over tid. Kommunen skal systematisk innhente kunnskap om besøksvolum, ferdselsmønstre, brukerbehov og konsekvenser for natur, reindrift og lokalsamfunn. Eksisterende ferdselstellinge, besøksundersøkelser og andre relevante datakilder skal benyttes for å følge utviklingen og evaluere effekten av gjennomførte tiltak. Tiltak skal kunne justeres dersom kunnskapsgrunnlaget viser at ferdselen utvikler seg annerledes enn forventet. Kommunikasjon skal brukes aktivt som virkemiddel for å lede besøkende til robuste og tilrettelagte områder og redusere oppmerksomheten rundt områder hvor økt ferdsel ikke er ønskelig.

4.9 Kulturminner som del av besøksforvaltningen

Kulturminner og kulturmiljøer skal inngå som en integrert del av besøksforvaltningen i Grane kommune. Kommunens kulturminneplan er under revisjon i 2026 og skal være et viktig kunnskapsgrunnlag både for besøksforvaltningsstrategien og for revisjonen av kommuneplanens arealdel (KPA). Dette innebærer at kulturminner, kulturmiljøer og historiske ferdselsårer skal vurderes i sammenheng med kommunens besøksmål og prinsipper for ferdselsstyring. Eksempler er Tromoan fangstanlegg, Gamle Stavvassdalsveg og de historiske ferdselsårene gjennom Storvegskardet og Laupskardet. Der kulturverdiene tåler økt bruk, kan tilrettelegging og formidling bidra til å utvikle attraktive besøksmål og samtidig spre kunnskap om kommunens historie. Sårbare kulturminner og kulturmiljøer skal på sin side skjermes mot ferdsel og tiltak som kan redusere kulturhistoriske verdier. Dette er i tråd med Riksantikvarens anbefaling om at kulturminner og kulturmiljøer bør være et premiss i arealplanleggingen og samtidig betraktes som ressurser for opplevelser og lokal utvikling.

Kulturminneplanens rolle som kunnskaps- og prioriteringsgrunnlag må samtidig skilles fra den juridiske arealstyringen i KPA. Riksantikvarens veileder for *Konsekvensutredning av kommuneplanens arealdel for tema kulturminner og kulturmiljøer* (2015) viser til at kulturminner og kulturmiljøer kan ivaretas i kommuneplanens arealdel gjennom hensynssoner med tilhørende bestemmelser og retningslinjer og gjennom generelle bestemmelser til planen, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-8 og 11-9. Askeladden er et sentralt kunnskapsgrunnlag, men Riksantikvaren understreker at registeret ikke er komplett. Kommunens reviderte kulturminneplan, lokale registreringer og andre relevante kilder vil derfor supplere de nasjonale registrene og gi et bredere bilde av kulturhistoriske verdier som bør tas hensyn til. Besøksforvaltningsstrategien skal bidra til å koble dette kunnskapsgrunnlaget til praktisk besøksforvaltning, slik at vern, formidling, tilrettelegging og styring av ferdsel ses i sammenheng.

5.0 Hovedutfordringer i planperioden

Grane nasjonalparkkommune står overfor et sammensatt utfordringsbilde knyttet til økende turisttrafikk og ferdsel. Utviklingen gir nye muligheter for lokal verdiskaping, men stiller samtidig større krav til styring, tilrettelegging og langsiktig planlegging. Utfordringene er allerede tydelige ved enkelte besøksmål og innfallsporter, særlig Laksforsen, Tomasvatnet og Stavassdalen, og det er grunn til å forvente at behovet for aktiv besøksforvaltning vil øke i årene framover.

En hovedutfordring er at besøksvolumet øker uten at kommunen har et tilstrekkelig samlet kunnskapsgrunnlag om ferdsel og besøksstrømmer utenfor nasjonalparkene. Grane ligger langs E6 og Nordlandsbanen, mellom Børgefjell og Lomsdal-Visten nasjonalparker, og har en rekke lett tilgjengelige natur- og kulturattraksjoner. Dette gir kommunen en strategisk beliggenhet for naturbasert reiseliv, men gjør det samtidig nødvendig å vite mer om hvor besøkende beveger seg, hvilke områder som tåler økt bruk, og hvor ferdselen bør begrenses eller kanaliseres.

Laksforsen illustrerer utfordringen særlig tydelig. Sommeren 2026 gjennomførte Grane kommune systematisk besøkstelling og en besøksundersøkelse ved attraksjonen. I juli ble det registrert 14 090 besøkende fra mer enn 30 nasjonaliteter, og på bakgrunn av tellingen er årsbesøket estimert til om lag 50 000 personer. Blant de 175 respondentene i besøksundersøkelsen var natur- og landskapsopplevelsen den viktigste årsaken til besøket. Samtidig avdekket undersøkelsen behov for bedre sikkerhet og tilrettelegging. En trygg

utsiktsplattform var det mest etterspurte tiltaket, etterfulgt av tryggere stier og bedre informasjon. Toalett- og avfallsløsninger ble også trukket fram, mens den høye andelen utenlandske gjester understreker behovet for tydelig og flerspråklig informasjon. Utfordringen ved Laksforsen er dermed ikke først og fremst å skape mer trafikk, men å håndtere et allerede høyt besøksvolum på en trygg og bærekraftig måte.

En annen viktig utvikling er laksefisket i Vefsna. Etter friskmeldingen av vassdraget forventes fisketurismen å få økende betydning. NINA rapport 1594 anslår et potensial på opptil 35 000 fiskedøgn årlig, noe som vil kunne gi betydelig lokal verdiskaping, men også mer ferdsel langs vassdraget og økt press på adkomstpunkter, parkering, stier og annen infrastruktur. Fangststatistikken fra Inaturs laksebørs viser riktignok lavere registrert fangst i 2026 enn i 2025, men samtidig et betydelig aktivitetsnivå gjennom hoveddelen av fiskesesongen. Fangstutviklingen kan ikke alene brukes som mål på bestandsutviklingen, ettersom blant annet fiskeregler, fiskeinnsats, vannføring og temperatur påvirker resultatene. For besøksforvaltningen er det viktigste at et attraktivt laksefiske kan skape konsentrert ferdsel langs Vefsna og Auster-Vefsna og økt etterspørsel etter overnatting, servering, handel og andre tjenester.

Samtidig er tilretteleggingen ujevnt fordelt. Enkelte områder har høyt besøkstrykk og mangelfull kapasitet, mens andre områder har eksisterende infrastruktur og potensial til å ta imot flere besøkende. Dempa er et eksempel på et turområde hvor bedre skilting, stivedlikehold og tydeligere startpunkter kan gjøre det mulig å ta imot mer ferdsel. En viktig del av strategien bør derfor være å avlaste pressområder ved å gjøre alternative og robuste besøksmål mer tilgjengelige og attraktive. Målet er ikke nødvendigvis å spre ferdselen over et størst mulig areal, men å konsentrere den til steder hvor økt bruk er ønskelig og tålelig.

Dette prinsippet er særlig relevant rundt Trofors, hvor kommunen må balansere hensynet til lokalbefolkningens nærturområder med besøkendes naturlige ønske om lett tilgjengelige opplevelser. Undersøkelsen blant lokalbefolkningen i 2025 viser et ønske om å skjerme blant annet Almvatnet og Pilfjellet. Samtidig ligger områdene nær Grane bygdetun og eksisterende parkeringsmuligheter, og ferdselen kan i stor grad følge etablerte traseer. Ferdigstillelsen av forbindelsen gjennom lysløypa til Tromoan fangstanlegg i 2026 gjør det også mulig å samle flere opplevelser i samme område. Utfordringen blir derfor å finne en balanse mellom skjerming og tilrettelegging, og å kanalisere ferdselen på eksisterende og robuste traseer framfor å etablere stadig nye ferdselsmønstre.

Ved innfallsportene til nasjonalparkene er utfordringsbildet noe annerledes. Simskardet og Stavassdalen er allerede utviklet som innfallsporter til henholdsvis Børgefjell og Lomsdal-Visten, med tilrettelegging som bidrar til å samle og styre ferdselen. Tomasvatnet er derimot

den minst tilrettelagte innfallsporten til Børgefjell i Grane. Området har enkel tilgjengelighet fra både E6 og Nordlandsbanen og må forventes å få økt oppmerksomhet. Samtidig finnes flere kryssende interesser knyttet til blant annet reindrift, grunneiere, hytteeiere og lokalbefolkning. Dagens utfordringer omfatter blant annet vei og parkering, avfall, toalettfasiliteter og uregulert camping. Kommunen og Børgefjell nasjonalparkstyre arbeider derfor med en mulighetsstudie som skal avklare om og hvordan innfallsporten kan utvikles på en bærekraftig måte, med særlig vekt på nettopp disse interessene.

Reindriften er et gjennomgående hensyn i store deler av kommunen. Grane har omfattende arealer som benyttes til beite, trekk og flytting, og økt ferdsel kan skape forstyrrelser i områder som er viktige for reindriften. Besøksforvaltningen må derfor tydelig differensiere mellom områder hvor ferdsel kan økes, områder hvor eksisterende ferdsel bør kanaliseres, og områder hvor økt tilrettelegging og markedsføring bør unngås. Dialog med reindriften må inngå tidlig i planleggingen av tiltak som kan påvirke viktige reindriftsarealer.

Uregulert parkering og camping er en annen utfordring. Dette gjelder blant annet Majavatn/Tomasvatnet og Stavassdalen, hvor lokalbefolkningen opplever at bobiler og andre besøkende benytter arealer utenfor etablerte tilbud. Manglende parkeringskapasitet eller uklare startpunkter kan samtidig føre til parkering langs vei og ved private eiendommer. Slike forhold kan skape konflikter, trafikksikkerhetsproblemer og redusert opplevelseskvalitet. Bedre besøksforvaltning handler derfor også om relativt grunnleggende infrastruktur: tydelige parkeringsplasser, toaletter, avfallshåndtering, informasjon, skilting og klare startpunkter for ferdsel.

Den overordnede utfordringen er dermed å balansere bruk, vern og lokal verdiskaping. Grane har store verneområder, viktige reindriftsarealer og sårbare naturverdier, samtidig som naturen er grunnlaget for både lokal livskvalitet og en voksende besøksnæring. En bærekraftig utvikling forutsetter derfor at ikke alle områder behandles likt. Noen områder bør skjermes, andre bør først og fremst opprettholdes for lokal bruk, mens utvalgte buffersoner og besøksmål bør utvikles for å tåle og håndtere mer ferdsel.

Samlet peker utfordringsbildet mot behovet for en mer aktiv, kunnskapsbasert og differensiert besøksforvaltning. Grane kommune bør ikke ha som mål å legge til rette for økt ferdsel overalt, men å styre besøkende til områder som har kapasitet til å ta imot dem, samtidig som sårbare natur- og reindriftsområder skjermes. Dette innebærer å prioritere tiltak i eksisterende pressområder, styrke utvalgte buffersoner og alternative besøksmål, forbedre kunnskapen om besøksstrømmene og sikre langsiktig drift og vedlikehold av eksisterende tilrettelegging. På denne måten kan økt besøk bidra til lokal verdiskaping og gode

opplevelser uten at det skjer på bekostning av naturverdier, reindrift eller lokalbefolkningens bruk av områdene.

6.0 Soner for besøksforvaltning

For å sikre en bærekraftig utvikling av reiselivet i Grane kommune er det hensiktsmessig å dele kommunen inn i soner. Sonering er et sentralt verktøy i besøksforvaltning, og innebærer å differensiere områder etter tåleevne, bruk og ønsket utvikling. Med utgangspunkt i lokal kunnskap, spørreundersøkelse, Naturbase-data, reindriftras arealbruk og eksisterende bruksmønstre, er kommunen delt inn i seks geografiske soner. Innenfor disse skilles det mellom kjerneområder, hvor ferdsel bør begrenses, og buffersoner, hvor ferdsel kan styres og tilrettelegges. I tillegg finnes områder med potensial for økt bruk der tilrettelegging kan bidra til å avlaste pressede områder.

Sone 1 – Trofors

Sone 1 omfatter Trofors og de nærliggende turområdene, og kjennetegnes av høy lokal bruk, god tilgjengelighet og nærhet til kommunesenteret. Almvatnet og deler av Pilfjellet vurderes som kjerneområder, blant annet av hensyn til drikkevannskilden og områdenes betydning som nærturområder for lokalbefolkningen. Samtidig må det forventes at også tilreisende trekkes mot området, særlig som følge av ferdigstillingen og oppgraderingen av Tromoan fangstanlegg i 2026. Med parkering både ved Grane bygdetun og langs Almdalsvegen ligger det allerede godt til rette for besøk, og det bør derfor vurderes hvordan ferdselen til Tromoan, Almvatnet og Pilfjellet best kan kanaliseres uten å skape unødig belastning på sårbare områder.

Dempa turområde har et tydelig potensial som buffersone, der målrettet tilrettelegging kan bidra til å kanalisere ferdselen mot områder som tåler økt bruk. Bedre skilting og informasjon, vedlikehold av eksisterende stier og et tydeligere startpunkt for turen til Storholten ved den gamle vekten langs gamle E6 vil kunne gjøre området mer tilgjengelig og attraktivt for både lokalbefolkningen og tilreisende. Et særlig interessant utviklingsgrep er å knytte Grane bygdetun og Tromoan sammen med det eksisterende stinettet på Dempa, gjennom en ny sti fra bygdetunet opp mot Troio og videre over Auster-Vefsna med en hengebru til Dempa. Det foreligger allerede en avtale med Statskog SF om bruk av eksisterende sti på deres eiendom som går opp til Troio på sørsiden av Auster-Vefsna. En slik forbindelse må utredes nærmere med hensyn til blant annet naturverdier, grunneierinteresser, sikkerhet og gjennomførbarhet,

men vil kunne etablere et attraktivt og sammenhengende nærtur- og besøksområde og samtidig bidra til en mer målrettet kanalisering av ferdselen.

En hengebru over Auster-Vefsna ved Troio vil i seg selv kunne bli et tydelig besøksmål og en opplevelse som styrker Trofors som utgangspunkt for korte, tilgjengelige naturopplevelser. Andre steder i Norge viser hvordan markante installasjoner kan gi turmål en egen identitet, slik som Rampestreken i Åndalsnes, Høse bru ved Suldalslågen og Vøringsfossen, der bruer og andre arkitektoniske grep inngår som en del av selve naturopplevelsen. Ambisjonen bør ikke nødvendigvis være å skape et besøksmål av samme størrelse, men å utvikle et stedsspesifikt grep som tar utgangspunkt i Auster-Vefsna, landskapet og lokal historie, og som samtidig kommer lokalbefolkningen til gode.

Sone 2 – Majavatn/Tomasvatn

Sone 2 er preget av store, sammenhengende naturområder, viktige reindrifts- og beiteinteresser og nærhet til Børgefjell nasjonalpark. Store deler av sonen bør derfor betraktes som kjerneområde, hvor det i liten grad legges til rette for økt ferdsel. Samtidig ligger det en naturlig buffersone ved Tomasvatnet, som er en etablert innfallsport til nasjonalparken. Tomasvatnet er i dag den minst tilrettelagte av innfallsportene i Grane kommune, til tross for flere brukerinteresser og et betydelig potensial som utgangspunkt for ferdsel inn i Børgefjell.

Grane kommune og Børgefjell nasjonalparkstyre arbeider derfor med en mulighetsstudie som skal avklare om og hvordan Tomasvatnet kan videreutvikles på en bærekraftig måte. Studien skal blant annet vurdere ferdsel, parkering og trafikk, belastning på privat eiendom, hensynet til hytteeiere, reindrift og naturverdier, og skal munne ut i et anbefalt konsept og aktuelle tiltak – eller konkludere med at tiltak ikke bør gjennomføres. Utviklingen av Tomasvatnet bør dermed først og fremst handle om å styre og kanalisere eksisterende ferdsel, framfor å skape økt ferdsel inn i sårbare områder. Dette forutsetter tett dialog og medvirkning fra reindrifta, grunneiere, hytteeiere og lokalsamfunnet.

Sone 3 – Grane og Haustreisdalen

Sone 3 omfatter Grane og Haustreisdalen og kjennetegnes i hovedsak av lav ferdsel, store naturverdier og flere naturreservater. Haustreisdalen bør i stor grad betraktes som et kjerneområde, hvor det ikke aktivt legges til rette for økt ferdsel. Samtidig er det en positiv utvikling av reiselivstilbud i området, blant annet ved Haustreisen gård, hvor det planlegges etablering av en ny lodge i 2027. Dette gjør det viktig å etablere dialog med grunneiere og

lokale næringsaktører om hvordan en forventet økning i besøk kan kanaliseres til egnede områder. Målet bør være å legge til rette for lokal næringsutvikling samtidig som naturverdiene og områdets kvaliteter ivaretas. Laksforsen skiller seg tydelig fra resten av sonen gjennom et svært høyt besøkstrykk og bør derfor fungere som en buffersone med omfattende tilrettelegging og aktiv styring av ferdselen. Det ble tidligere arbeidet med å etablere Laksforsen som statlig sikret friluftslivsområde gjennom Miljødirektoratets ordning, men dette arbeidet ble avsluttet i 2026. Grane kommune følger nå opp området gjennom en egen kommunal strategi, med mål om å videreutvikle Laksforsen som et attraktivt og helhetlig besøkssted. Utviklingen skal kombinere gode besøksopplevelser med formidling av natur, kulturhistorie og Vefsna som laksevassdrag, samtidig som ferdselen styres på en måte som reduserer belastning og konflikter.

Sone 4 - Fiplingdal

Sone 4 omfatter Fiplingdalen, som både har viktige innfallsporter til Børgefjell nasjonalpark og attraktive nærturområder for lokalbefolkning og besøkende. Jakt og fiske står sterkt i området, som også har en betydelig fritidsbebyggelse. Simskardet fungerer allerede som en etablert buffersone med god tilrettelegging for ferdsel, mens deler av området ved Bæråsen har potensial for økt bruk og videre utvikling som buffersone. Tilsvarende gjelder de tradisjonelle ferdselsårene gjennom Storvegskardet og Laupskardet mot Susendal, hvor eksisterende bruk og historiske ferdselsmønstre gir et naturlig utgangspunkt for å kanalisere ferdselen. Kappfjellet bør på sin side betraktes som et kjerneområde, blant annet av hensyn til reindrifta, og bør skjermes mot tiltak som kan bidra til økt ferdsel. Hovedstrategien for sonen er derfor å konsentrere tilrettelegging og ferdsel til allerede etablerte og robuste områder, samtidig som sårbare områder skjermes mot økt besøksbelastning.

Sone 5 – Svenningdal og Tosenfjellet

Sone 5 omfatter Svenningdal og dalføret opp mot Tosenfjellet. I området rundt Gåsvatnet bør ferdselen begrenses av hensyn til reindrifta. Samtidig har Statskog en utleiehytte ved Gåsvatnet, og området er attraktivt for jakt og fiske. Stien inn til Gåsvatnet går i stor grad over myr og vått terreng og er utsatt for slitasje. Det bør derfor vurderes å gå i dialog med Statskog og reindrifta om en skånsom utbedring av denne stien. En tydelig og robust trasé kan bidra til å kanalisere ferdselen, redusere terrengslitasjen og samtidig skjerme områder hvor økt ferdsel er uønsket. Utover denne avgrensede tilretteleggingen bør området i hovedsak betraktes som et kjerneområde med begrenset tilrettelegging og markedsføring. Det samme gjelder kalkgrottene i Jordbrudalen, som inngår i Grane kommunes særpregede

karstlandskap. Her har vann over lang tid løst opp kalkholdig berggrunn og dannet grotter, sprekker og andre karakteristiske geologiske formasjoner. Grottene har betydelige natur- og opplevelsesverdier, men er samtidig svært sårbare for ferdsel og inngrep, og skader på formasjonene kan være irreversible. Jordbrudalen bør derfor også betraktes som et kjerneområde, hvor hensynet til bevaring veier tungt og eventuell tilrettelegging og formidling må skje med stor varsomhet.

Sone 6 – Auster-Vefsna

Sone 6 omfatter Auster-Vefsna og områdene langs vassdraget, og forventes å få økende betydning som besøks- og aktivitetsområde i årene framover. Aktiviteten knyttet til rafting og kajakk er allerede økende, samtidig som det forventes vekst i laksefisket og den tilhørende fisketurismen. Dette vil kunne føre til økt ferdsel langs elva og et større behov for å styre besøkende til områder som tåler ferdsel, samtidig som sårbare områder skjermes. Statskog har allerede etablert parkering og skilting for laksefiske på deler av sin eiendom langs Auster-Vefsna. Det er likevel behov for å vurdere den samlede tilretteleggingen langs vassdraget, særlig på strekningen fra Kløvimoen til Joibakken, hvor tilbudet i dag er begrenset. Aktuelle tiltak er bedre skilting og informasjon, etablering eller forbedring av parkeringsmuligheter og utbedring av stier og adkomst til elva, for eksempel ved Kløvimo bru. Målet bør være å legge til rette for økt bruk og lokal verdiskaping, samtidig som ferdselen kanaliseres på en måte som ivaretar naturverdier, grunneierinteresser og kvaliteten på opplevelsen langs vassdraget.

Tiltak 2026 - 2030

Samlet sett viser soneringen av Grane kommune et tydelig behov for å differensiere forvaltningen av ulike områder. Noen områder bør skjermes i denne planperioden for å ivareta naturverdier, reindrift og lokal bruk, mens andre områder bør utvikles og tilrettelegges for å ta imot økt ferdsel. Gjennom en bevisst bruk av sonering som verktøy kan kommunen styre ferdselen, redusere konflikter og legge til rette for en bærekraftig utvikling som ivaretar både natur, lokalsamfunn og verdiskaping. Tiltaksplanen må rulleres etter behov, og senest ved utgangen av planperioden.

Sone	Tiltak	Ansvar
------	--------	--------

Trofors	Utvikle informasjonspunkt utenfor nåværende Coop i Trofors sentrum	Grane kommune
	Utvikle sti og hengebro over Troio til Dempa tursystem	Grane kommune i samarbeid med grunneiere
	Samarbeid med Trofors elveeierlag for å utvikle fiskeplasser nært sentrum	Grane kommune
	Vedlikehold av gamle Stavvassveg - Det må ryddes for nedfalte trær og klopp må ettersees hver vår	Grane kommune i samarbeid med Stavvassdalens venner og grunneiere
	Vedlikehold av Tromoan fangstanlegg - Hovedtraseen fra Grane bygdetun til fangstanlegget via lysløypa må vedlikeholdes gjennom sommersesongen ved å klippe gress og etterse jevnlig at det ikke ligger avfall mm langs traseen.	Grane kommune (teknisk)
Majavatn/Tomasvatn	Utvikle Tomasvatn som innfallsport til Børgefjell nasjonalpark	Grane kommune sammen med Børgefjell nasjonalparkstyre,

		grunneiere, reindrift og hytteforeninger
Grane og Haustreisdalen	Ta kontroll på besøksstrømmen på Laksfors jmf. kommunal strategi og tilrettelegge med sti, utkikksplattform og toalett	Grane kommune sammen med grunneiere og næringsdrivende
Fiplingdal	Utbedre utvalgte stier i Fiplingdal med tydeligere stistarter i Laupskardet, Storvegskardet og Tøymskardet.	Grane kommune sammen med grunneiere og Børgefjell nasjonalparkstyre
	Utbedre sti til Elsa Larsen stein i Storvegskardet og til køta i Tøymskardet	Grane kommune sammen med Polarsirkelen friluftsråd, Helgeland friluftsråd, grunneier og Børgefjell nasjonalparkstyre
	Vedlikeholde og oppgradere fuglekikkertårnet ved Sims kardmyra	Grane kommune jmf. vedlikeholdsavtale
Svenningdal/Tosenfjellet	Utbedre sti til Gåsvatnet	Grane kommune med grunneier og reindrift
Auster-Vefsna	Utbedre adkomst til fiskeplasser særlig fra Kløvimoen og ned forbi Trofors sentrum til Grane	Grane kommune sammen med grunneiere og Trofors elveierlag

Generelt	• Utarbeide kommunikasjonsplan for besøksforvaltning • Etablere system for årlig kunnskapsinnhenting og evaluering • Avklare Villmarksveiens rolle, eksisterende tiltak og driftsansvar • Videreutvikle Laksvollen som informasjons- og formidlingspunkt / utrede framtidig besøkssenter • Videreføre arbeidet med Merket for Bærekraftig reisemål	Grane kommune m/samarbeidspartnere
-----------------	--	---------------------------------------